

DE VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN,

TERNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat betreft de verwerkingen van persoonsgegevens
- principiële goedkeuring

Dit voorstel tot wijziging van artikel 72 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp biedt een duurzaam kader voor een integrale en kwaliteitsvolle jeugdhulpverlening op basis van een onderbouwd en effectief beleid inzake jeugdhulpverlening. Hiermee wordt beoogd de kwetsbare minderjarige of jongvolwassene een flexibele en persoonlijke ondersteuning te bieden met respect voor alle principes inzake gegevensbescherming, in het bijzonder de Algemene Verordening Gegevensbescherming alsook de Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna gezamenlijk "Toepasselijke Wetgeving Gegevensbescherming").

Het voorstel zet meer specifiek de krijtlijnen uiteen voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van jeugdhulpverlening, inclusief bijzondere categorieën of anderszins gevoelige persoonsgegevens van de betrokkene. Centraal hierin staan de basisprincipes inzake gegevensbescherming waaronder transparantie, doelbinding, dataminimalisatie en beveiliging. Het voorstel bepaalt ook een juridisch kader voor de samenwerking tussen alle betrokken actoren binnen de perken van de Toepasselijke Wetgeving Gegevensbescherming. Er wordt eveneens een kader opgenomen voor de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van het erkennings- en subsidiëringsbeleid van de jeugdhulpvoorzieningen door het agentschap Opgroeien. Deze wijzigingen dragen bij tot een effectievere jeugdhulpverlening die maximaal aansluit bij de noden van jongeren en hun context alsook de maatschappelijke noden in dit verband.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien

Inhoudelijk structuurelement: jeugdhulp

Overkoepelende doelstelling: we zetten in op digitalisering, het gebruik van data en het delen van gegevens om zorg en ondersteuning verder te optimaliseren. We bouwen gegevensdeling verder uit zodat naadloze en veilige uitwisseling van gegevens de basis vormt van gecoördineerde en geïntegreerde zorg en ondersteuning waardoor burgers, professionals, organisaties en belanghebbenden effectief en efficiënt kunnen samenwerken.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/27 van 17 februari 2025.

JoKER

Het gunstige advies op het Kind- en JongerenEffectrapport werd bekomen op 6 februari 2025. Dit advies werd integraal verwerkt in de memorie van toelichting.

Inspectie van Financiën

De Inspectie van Financiën verleende advies op 19 februari 2025 met referentienummer BV/2025000428.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het vervangen artikel 72 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp bood een onvoldoende basis voor de verwerkingen van persoonsgegevens onder het decreet en jeugdhulpverlening in het algemeen. De wijziging strekt ertoe het juridisch kader voor deze verwerkingen te actualiseren en duurzaam te maken zodat de verwerkingsverantwoordelijken onder het decreet, binnen het kader van de diverse waarborgen van de Toepasselijke Wetgeving Gegevensbescherming, hun legitieme doelstellingen inzake jeugdhulp met de nodige flexibiliteit effectief kunnen verwezenlijken.

Het beleidsmatig oogmerk van de wijziging is het voorzien van een duurzame juridisch kader voor de verwerking van persoonsgegevens inzake jeugdhulp, dit om een kwalitatief en effectief beleid te kunnen voeren inzake jeugdhulp alsook om een integrale en persoonlijke ondersteuning van kwetsbare minderjarigen en jongvolwassenen te kunnen garanderen. De bewoordingen in het desbetreffend artikel zijn in dit verband ruim en niet-limitatief gehouden. Gelet op het uitgebreid aantal en de brede draagwijdte van de activiteiten van de verwerkingsverantwoordelijken onder het decreet, kan hierdoor enerzijds gegarandeerd worden dat de verwerkingsactiviteiten voor de betrokkene overzichtelijk en transparant blijven en anderzijds dat alle relevante verwerkingsactiviteiten door de wijziging, de Toepasselijke Wetgeving Gegevensbescherming en de bijzondere maatregelen in het artikel gevat worden.

Omwille van de contextgerichte manier van werken overeenkomstig artikel 6 van het decreet en de uitzonderlijke omstandigheden waarin minderjarigen en jongvolwassenen zich kunnen bevinden, alsook de diverse actoren die jeugdhulpverlening bieden binnen de verschillende levensdomeinen van de betrokkenen, is het niet mogelijk noch wenselijk om limitatief te zijn. Een limitatieve opsomming kan immers afbreuk doen aan de kwaliteit van jeugdhulpverlening gezien bepaalde, en in een concrete context vereiste specifieke verwerkingen niet rechtsgeldig

zouden kunnen plaatsvinden, met mogelijks nefaste gevolgen voor de jeugdhulpverlening en de betrokkene tot gevolg.

Naast het nieuwe artikel 72, dat de verwerkingen van persoonsgegevens omvat die kaderen binnen het effectief jeugdhulptraject van kinderen en jongeren, wordt ook een nieuw artikel 78/5/1 ingevoegd. Dit artikel betreft de verwerkingen van gegevens die niet kaderen binnen het organiseren van trajecten integrale jeugdhulp, maar die nodig zijn voor het voorzieningenbeleid dat gevoerd wordt door het agentschap Opgroeien tegenover de private voorzieningen die zij erkent. Deze verwerkingen worden ondergebracht onder het hoofdstuk "Private voorzieningen" wegens hun inhoudelijke link met de artikelen onder dit hoofdstuk.

Binnen dit kader worden persoonsgegevens verwerkt van personen actief binnen een erkende voorziening en worden ook een beperkt aantal gegevens verwerkt van de minderjarigen die hulp krijgen van deze voorzieningen. Deze verwerkingen kaderen in een minder complexe structuur dan de verwerkingen opgenomen in artikel 72, aangezien er minder partners betrokken zijn bij de relatie tussen het agentschap en de voorzieningen die zij erkent en deze relatie minder context- en casusgebonden is. Hier is dus getracht zo veel als mogelijk een limitatieve opsomming te maken van de soorten gegevens die voor een bepaalde subdoelstelling mogen verwerkt worden.

In sommige gevallen geldt echter een plicht voor de voorzieningen om gegevens door te geven naar aanleiding van specifieke gebeurtenissen, zoals ernstige incidenten, klachten of uitzonderlijke kosten. De situaties die in dit kader gemeld moeten worden kunnen zeer uiteenlopend zijn en zijn steeds casusgebonden, waardoor in dit kader een bredere verwoording weer aangewezen is, zodat de voorzieningen kunnen voldoen aan hun plicht om een accurate en volledige beschrijving mee te geven van deze gebeurtenissen. Uiteraard dienen zij hier nog steeds een afweging te maken welke gegevens noodzakelijk gedeeld moeten worden en hoe dit op een proportionele manier kan gebeuren.

Maatschappelijke impact: Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER)

De verduidelijking van het juridisch kader voor de verwerking van de persoonsgegevens van minderjarigen en jongvolwassenen binnen de jeugdhulp heeft geen rechtstreeks, nieuw of ongekend effect op de doelgroep zijnde Vlaamse minderjarigen en jongvolwassenen in het bijzonder en de missie en principes van de integrale jeugdhulp zoals dit reeds bestaat en werd opgenomen in het huidige decreet betreffende de Integrale Jeugdhulp.

Bij de behandeling van een hulpvraag waarbij het belang van het kind centraal staat (zoals beschreven in artikel 3 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind), dienen het agentschap Opgroeien, een gemandateerde voorziening of een andere jeugdhulpaanbieder correcte en nauwkeurige persoonsgegevens te verwerken. Deze persoonsgegevens worden verwerkt voor duidelijke en specifieke doeleinden, zoals vermeld in artikel 72, §2. Hierdoor kan er passende hulp en zorg worden geboden aan minderjarigen, jongvolwassenen en de personen die betrokken zijn in hun leefwereld.

Om de hulpvraag zo goed en volledig mogelijk in kaart te brengen en te beantwoorden, is de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en gerechtelijke persoonsgegevens in bepaalde gevallen onvermijdelijk. Gezien het gevoelig en vertrouwelijk karakter en gezien tegelijk het belang van dergelijke gegevens om jeugdhulp op effectieve, flexibele en kwalitatieve wijze te kunnen verlenen, is het belangrijk om de persoonsgegevens binnen een strikt juridisch kader aan een unieke identifier te kunnen koppelen, namelijk het rijksregisternummer.

Daarnaast is de unieke identificatie essentieel om tot correcte analyse en rapportering en bijgevolg een relevante beleidsvoering te kunnen komen. Daarnaast wordt ook het rijksregisternummer verwerkt van personen binnen jeugdhulp voor de toegang tot en het gebruik van applicaties die het jeugdhulptraject ondersteunen. Dit omvat applicaties die gericht zijn op het registreren en opvolgen van jeugdhulptrajecten en het verzekeren van de continuïteit overeenkomstig artikel 30 en 31 van het decreet, waaronder bijvoorbeeld applicaties in het kader van de toegangspoort.

Met de wijziging van artikel 72 wordt eveneens het rechtmatigheidsprincipe overeenkomstig artikel 6 van de algemene verordening gegevensbescherming decretaal verankerd en geconcretiseerd. Dit is tevens noodzakelijk voor het organiseren en bieden van een kwaliteitsvolle jeugdhulpverlening door de actoren als vermeld in artikel 3, 17 en 72, §5, van het decreet.

Het nieuwe artikel 78/5/1 omvat eveneens de verwerking van de persoonsgegevens van de minderjarigen en jongeren die verblijven in de erkende jeugdhulpvoorzieningen. Deze verwerkingen blijven beperkt tot de gegevens die noodzakelijk zijn om het bedrag te bepalen van de subsidies waarop de voorzieningen recht hebben om hun werking uit te voeren. De grootte van dit bedrag wordt mede bepaald door de aanwezigheid van elke afzonderlijke minderjarige in de voorziening. In de meeste situaties zullen in het kader van voorzieningenbeleid dus enkel de identificatiegegevens en de gegevens betreffende de aanwezigheid van de jongere worden verwerkt. Ook hier is het noodzakelijk om elke minderjarige te kunnen identificeren op basis van een unieke identificator, het rijksregisternummer. Dit is een beperkte verwerking van persoonsgegevens, die de minderjarige ten goede komt, omdat gegarandeerd wordt dat de voorziening aangepaste middelen krijgt om hem de nodige hulp te bieden.

Uitzonderlijk zullen andere gegevens nodig zijn voor het uitbetalen van bijzondere kosten gemaakt door de voorziening, zoals vastgelegd in art. 44 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en subsidienormen van voorzieningen in de jeugdhulp. Aangezien er geen limitatieve lijst bestaat van de kosten die aanleiding kunnen geven tot een terugbetaling, kan er geen lijst opgesteld worden van de gegevens die in dit kader noodzakelijk zijn. Enkel gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor het bepalen van de vergoeding, kunnen echter verwerkt worden. Het medisch dossier of andere medische informatie met betrekking tot de minderjarige mag niet verwerkt worden in dit kader. De terugbetaling van deze kosten heeft een positieve impact voor de minderjarige, omdat zonder deze extra vergoeding, de voorziening de kosten voor duurdere medische zorgen of schadegevallen niet zou kunnen dragen. De minderjarige zou dan geen toegang hebben tot de nodige zorgen, of in het geval van een schadegeval, zelf de schade moeten dragen.

De verplichte meldingen van ernstige gebeurtenissen aan het agentschap Opgroeien kunnen ook persoonsgegevens van minderjarigen bevatten. Deze moeten echter steeds geanonimiseerd worden, of, indien dit niet mogelijk is binnen de doelstelling van een efficiënte opvolging en handhaving van de voorzieningen, minstens gepseudonimiseerd worden. Op deze manier wordt de veiligheid en kwaliteit van de voorzieningen die jongeren opnemen gegarandeerd met voldoende aandacht voor de privacy van de jongeren die er verblijven.

Verder biedt de wijziging, naast de vigerende beveiligingsmaatregelen zoals het wettelijk beroepsgeheim, bijkomende wettelijke waarborgen en een hoger beschermingsniveau voor de

verwerking van (bijzondere categorieën van) persoonsgegevens, gerechtelijke persoonsgegevens of persoonsgegevens die op andere wijze als gevoelig dienen worden aangemerkt.

Gelet op de wettelijke opdracht zoals omschreven in artikel 5 en 6 van het decreet, de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens zoals gedefinieerd in artikel 9 van de algemene verordening gegevensbescherming en de (rechtspositie van de) minderjarigen en jongvolwassenen overeenkomstig artikel 4 van het decreet betreffende de Rechtspositie van de Minderjarige, is het uitzonderlijk belangrijk om de verwerking van de persoonsgegevens decretaal vast te leggen. Er lijken geen passende alternatieven voor de verwerking van dergelijke persoonsgegevens aanwezig te zijn.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 72

Het nieuw artikel 72 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp omvat volgende paragrafen:

§1. De eerste paragraaf bevat een definitie van de begrippen contextfiguren en jongvolwassenen.

§2. De tweede paragraaf omschrijft voor welke doeleinden de betrokken verwerkingsverantwoordelijken persoonsgegevens verwerken.

§3. De derde paragraaf omschrijft op basis van welke juridisch rechtsgrond de persoonsgegevens verwerkt worden.

§4. De vierde paragraaf omschrijft welke persoonsgegevens voor welke doeleinden verwerkt worden. In deze paragraaf wordt ook verduidelijkt dat de verwerking bijzondere categorieën persoonsgegevens, gerechtelijke persoonsgegevens en anderszins gevoelige persoonsgegevens kan omvatten, met toevoeging van relevante voorbeelden.

§5. De vijfde paragraaf verduidelijkt van welke betrokkenen persoonsgegevens verwerkt kunnen worden.

§6. De zesde paragraaf verduidelijkt de mogelijke ontvangers van de persoonsgegevens in het licht van de doeleinden onder paragraaf 2.

§7. De zevende paragraaf omschrijft de termijn van bewaring van persoonsgegevens door verwijzing naar het basisprincipe inzake de bewaring van persoonsgegevens en verwijst naar specifieke bewaartermijnen in het kader van jeugdhulpverlening.

§8. De achtste paragraaf bevat een omschrijving van de betrokken verwerkingsverantwoordelijken en de doeleinden, vermeld in paragraaf 2, die onder hun verantwoordelijkheid ressorteren.

§9. De negende paragraaf biedt een omschrijving van de algemene waarborgen die gelden bij de verwerking van persoonsgegevens. Verder omvat de paragraaf de concretisering van de algemene waarborgen voor de verwerkingsverantwoordelijken alsook van de specifieke waarborgen die de verwerkingsverantwoordelijke moet naleven. Specifiek voor de toegangspoort wordt bepaald dat het agentschap Opgroeien regie de verwerkingsverantwoordelijke is en wordt verder bepaald welke maatregelen het agentschap

Opgroeien regie in dat verband moet nemen. In dit kader wordt ook verwezen welke specifieke vereisten de verwerkingsverantwoordelijke moeten nemen op basis van artikel 9 en 10 §2 eerste lid van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

Artikel 78/5/1

Het nieuw artikel 78/5/1 omvat de volgende paragrafen:

§1. De eerste paragraaf omschrijft het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt.

§2. De tweede paragraaf bepaalt de rechtvaardigingsgronden voor de gegevensverwerkingen in dit artikel.

§3. De derde paragraaf bepaalt voor elke doelstelling binnen het voorzieningenbeleid welke soorten gegevens verwerkt mogen worden per betrokkene.

§4. De vierde paragraaf duidt het agentschap Opgroeien regie aan als verwerkingsverantwoordelijke en bepaalt de plicht van het agentschap om te voldoen aan de beschermingsverplichtingen opgenomen in art. 72 §9.

§5. De vijfde paragraaf bevat een verwijzing naar artikel III.87 van het Bestuursdecreet, dat de bewaartermijnen bevat voor de bestuursdocumenten met persoonsgegevens die opgesteld worden in het kader van erkenningen, subsidiëring, handhaving en strafonderzoeken.

Voor een uitgebreidere toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerpdecreet heeft geen budgettaire impact.

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 19 februari 2025. De inspectie adviseert dat dit ontwerp geen bijkomende budgettaire impact heeft op de inkomsten en uitgaven van de Vlaamse overheid, het agentschap Opgroeien of de lokale besturen.

Met toepassing van artikel 31 §2 2° van het besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019 is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting niet vereist.

B. ESR-TOETS

Het voorstel heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van dit ontwerp door de Vlaamse regering zal advies gevraagd worden aan de Vlaamse Toezichtcommissie en de Vlaamse Raad WVG.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, wat betreft de verwerkingen van persoonsgegevens en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie;
- 3° de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De Vlaamse minister van WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN

Caroline GENNEZ